

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Hol a jog?

Aug. 25.

(y.) Eltekintve, hogy Dácia lehetett Dácia, Trácia pedig lehetett Trácia, de hogy a mai románok soha nem voltak dákok és trákok, az történelmileg bizonyos. Dáciához és Tráciához ugyan már senkinek semmi köze, mert ezek az országok többé nem léteznek, a föltámasztás csodatevésére pedig hiába vállalkozik földi ember, de ha azt vesszük, hogy ezekhez a nem létező országokhoz kiknek van ősi jussuk, hát éppen oly joggal előállhatnának a bolgárok, az illirek, a maczedonok, de még a görögök is, mert hiszen a római keleti birodalomnak a bizantizmusnak éppen ugy örökösei, Dáciának és Tráciának éppen oly lakói valának. De mikor Dácia római kézre került, az ősi bennlakóknak, dákoknak és trákoknak tulajdonjoga is megszűnt. Ekkor következtek a római betelepítések, légió elhelyezések, faj és vér keverések, mindenek csak öröklési jogok nem, mert ezek a területek a keleti birodalom kiegészítő részei és nemzeti tulajdonok valának.

Hát hogy a románok Dákó-Romániához amint ők nevezik, csak a legesekélyebb öröklési joggal bírnának is, az fikció, de még ha birtak volna is, ezen

joguk Európa térképén bekebelezve nincs, és régen elhagydítte szent Dávid. Egyébiránt vannak románok Görögországban, Thessaliában, Maczedoniában és az egész keleten, ahol az az aureliánus faj góthokkal, szlávokkal összevegyült, de hogy ezen földrészekhez tulajdoni jogot formálhatnának, azt talán csak nem akarják elhinni?

És vajjon mikor volt nekik formális tulajdonjoguk azokhoz a részekhez, melyek ma, a magyar szent koronához tartoznak, és amely részek a magyarok bejövetele előtt Bizancthoz tartoztak? És honnan tudják kimutatni leszármazásukat, ami tulajdonképpen minden öröklésnek alapja? Különben Bessarábia is Dáciához tartozott, s ime csak nem régen tette rá kezét szövetség jogán az orosz patronus: Vajjon miért engedték neki át? Avagy csupán a magyar koronához tartozó részekre fáj a foguk?

Ugyanezen joggal léphetnek föl Franciaországban a régi gallok és burgundok, a bretonok és góthok ivadékai; Spanyolországban a görögök, karthágóiak, a celta és ibeziai utódok, sat. már t. i. ha a hóditó nemzettestbe be nem olvadtak volna, s magukat mint nemzetiség náluk, boldogabban éreznék.

Nagyon hibája azonban a magyar

nemzetnek, hogy nem uralkodni, de felebarátkozni akar, s minél inkább nyújtja lovagias jobbát azoknak, kik más országokban, nem a hóditó kesztyűjének glaszszéját, hanem lovagcsizmájának vassarkát érzik tarkójukon, — azok annál kihívóabban viselik magukat uraikkal szemben. Mert, hogy uraik vagyunk, ott a világtörténelem telekkönyve.

És azt hiszik a román agitátor urak, vagy azon románok, kik ezen agitációt helyesléssel fogadják, hogy nekünk magyaroknak nincs jogunk ugy rendelkezni ez országban, amint nekünk tetszik: a míg ez az ország a mienk lesz! Mert hát jöjj és vedd el! de elszájaskodni nem fogod!

Ha a románok nem tekintik magukat Magyarhon polgárainak, akkor minket is felmentenek attól, hogy azoknak tekintsük őket. De, mert erről bizonyosak nem vagyunk, mert még eddig csak agitáló bérenczeket, de mozgalmat nem látunk, használjuk a béke olajágát fegyver gyanánt, különben, jogaink védelmére más eszközökkel is élhetünk.

Belföld.

Az oláhság s a millennium. Nagy-Szebenből írják, hogy az oláh irodalmi társaság évi nagygyűlésére érkező dákoromán elemek nyilat-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A LOTTÓ.

Itta: Seraó Matild.

Il popolo Neapoletanosi
mette melle mani del usura;
il verocapiero di cui muore.

Miért, hogy annak az igazán déli népnek melynek véreben lángoló örökségkép egyesült minden nemes, költői vonása az etrusk, arab, saracen, normandi. spanyol jellemnek, hogy e gazdag nápolyi vérnek, mely lángol a szerelemben, ég a gyűlölettel s megsemmisül az álomban: — mért kell ennek a nemzetnek, melynél a képzelet oly hatalmas, élénk és kimeríthetetlen lelki erő, — képzelődés áldozatául esnie?

Alázatos, jó lelkű e nép, oly kevéssel boldog lehetne, és még sem boldogul; nyugodtan, békétüréssel viseli el a nyomort, a mindennapi éhséget, azok érzéketlenségét, kiknek őt szeretniök kellene, azok közönyeit, kiknek kötelességük lenne őt felsegíteniök.

Boldog, ha a szabad levegőn élhet — és nincs levegője; imádjá a napot — nincs napja; kedveli a tarka színeket — s örök szürkeség élete; az egykori görög műveltség emléke nálunk

az azur-kék színekkel diszitett fehérmárvány csarnokok szeretete — s nem hinnéd, hogy az odu, melyben él, ember lakása; a föld gyümölcséből is a legrosszabb az övé, a mit falun a disznó elé vetnének — de talán még ez sem fogyasztaná el.

Es mégis a nápolyi nép hétrő-hétre boldogságaról álmodik; hat napon át egyre növekvő reménynek él, mely a mily mértékben nő, nagyobbodik, ugy távolodik a való élet határaitól: hat napon át édes álmodat álmodik Nápoly népe, melyben mindene meg van, mit az élet tőle megtagadott, tiszta szoba, üde, friss levegő, meleg napsugár, puha, fehér ág, maccheroni és hus naponta, liter borocska, a bölcsőben gügyögő gyermek, fehérmű az asszonynak s új kalap a férjnek. . .

Mindaz, mit az élet meg nem adhatott s nem is fog megadni neki, mindaz övé képzeletében vasárnaptól következő szombatig; csak erről beszél, ebben reménykedik; s a hogy a terveket szövök fonják szinte valónak tudják mindazt — férj és feleség ezen czivódik, meg ismét ezen békül meg.

Szombat délután négy órakor aztán bekövetkezik a csalódás, a határtalan bubánat; de már vasárnap reggel felülkerekedik a képzelem s kezdődik a heti álmodozás. A lottó mély álom, mely megvigasztalja a nápolyi lelkét; a lottó valamely eszeveszett agynak hóbortja; hatalmas,

boldog látomány, mely szabaddá teszi az elnyomott népet — avagy örült hallucináció, mely megöli a lelket.

*

És ez a lelki betegség ragályos; veszedelmes, k kerülhetetlen ragály, melynek elterjedését előre ki nem lehet számítani. A házmeszter-vargától, ki a kapu előtti padon ül, elragad a lottó-betegség a szegény hajcsár-leányra amott, ki ócska cipőket összeszedni jön; erről kedvesére, a pinczérlegényre, — az elviszi gazdájának, a kiról át száll minden vendégére, ezek széthordják a ragályt a házakba, műhelyekbe, más vendéglőkbe, el a templomokig, igen, kivált a templomokba.

A kényelem szerető ötödik emeleti szolgáló játszik, — hátha nem kell majd ezután szolgálnia; és játszik mind a hány szolgáló, ugy a 20 francos első emeleti szobaleány, mint a hatodik emeleti pesztonka, kinek öt franc jár ki, — mind az édes reménynyel, hogy ott hagyja a súlyos szolgaságot; és közlik egymással a számaikat; titkos társulatot szerveznek az udvar egyik zugában, a számaikat mondják el egymásnak, s az ablakokból ezeket tudatják egymással titkos jelekkel. A gyümölcskofa, ki napban, esőben ott áll az utcasarcon, teszi a számokat, a szabónó a kapu feletti padlásszobában, a bádogos neje, ki a műhely mérges ólomgözeben sorvad, a mosónő, kinek keze naphosszanta

kozatai szerint az oláh izgatók a magyar állam ezredéves ünnepére nagyszabású tüntetést készítenek elő a magyarok ellen s ebbe bele akarják vonni a tótságot, szerbseget s a ruthéneket is. Ugyanekkor megindultak az egész oláhságban a szervezkedési munkák, hogy 1916-ban ők ülhessék meg az oláh faj fennállásának kétezeréves ünnepét. Az utóbbi ünnepet Románia rendezi s a bukaresti akadémia már ki is küldött egy bizottságot a történelmi anyag összegyűjtésére s a jubileum előkészítésére. Az erdélyi oláh irodalmi társaság nagygyűlésének is — hallomás szerint — ez a kétezeréves forduló lesz legfontosabb tárgya.

Az állami nyugdíjasok. A jövő évi állami költségvetés preliminárjával egyidejűleg — alkalmasint szeptember hónap legvégéig — be fogja terjeszteni a pénzügyminiszter, mint értesülünk, a képviselőház elé azoknak a jegyzékét a kik a legutóbbi évek során államnyugdíj élvezetében léptek. E jegyzék előterjesztésével a képviselőház pénzügyi bizottságában és magában a házban is ismételve kifejezett óhajtsanak tesz eleget a miniszter. Az előterjesztés egészen abban a formában lesz szerkesztve, mint a régebbi állami nyugdíjazásokról ezelőtt két évvel a képviselőház asztalára letett kimutatás, vagyis tartalmazni fogja a nyugdíjasok nevének viselt hivatali állásuknak, a nyugdíjalépés időpontjának s a nyugdíj összegének megjelölését. Fel lesznek sorolva benne nevezetesen a nyugdíjat élvező ex-miniszterek s a nyugdíjazott volt főispánok is, a kiknek száma aránylag nem jelentéktelen. A nyugdíjazott volt főispánok közül nehányan, mint tudva van, a képviselőház tagjainak sorában foglalnak ez idő szerint helyet. Maga a ház elnöke is, mint volt főispán, állami nyugdíjat élvez.

A zágrábi érsek betöltése ügyében a külügyi hivatal és a kuria közt fengforgó nézeteltérésekről, a „N. W. Tagblatt“ állítólag beavatott oldalról, a következő értesítést vette: Miután külügyi hivatalunk tudatta a római kuriával, hogy Ő Felsége elhatározta Vucsetics kanonok kinevezését, Diakovárról a szentszék oly információt kapott, hogy Vucsetics három év óta elfelejtett misét olvasni. (!) Vucseticset erre Rómából felszólították, hogy hivatalos esküje alatt nyilatkozzék, vajjon ez a denunczi-

áció valóságban alap-e. Vucsetics azt felelte, hogy igaz ugyan, miszerint közel két év óta nem misézett, de ennek oka betegeskedése volt, mely azonban most már megszűnt, úgy hogy papi kötelességeit képes hiven teljesíteni. Ez igazolás alapján a bibornoki kollegium a két évi mise-elhanyagolást, kanoni akadálynak nyilvánította, melylyel szemben nincs helye abszolutióknak. Egyben felszólították Revertera gróft, hogy értesítse Ő Felségét, miszerint a pápa a jó viszony fentartása érdekében kénytelen ugyan személyes rokon- vagy ellenszenvét elnyomni, de semmiképpen sincs abban a helyzetben, hogy az egyház dogmáit e jó viszonyok áldozatul hozza. A külügyi hivatal minden demonstrációja dacára, a kuria megmaradt ez ultimátumnál, úgy hogy végre végleg elejtett Vucsetics jelölt-sége és Haudek hozott javaslatba, kit a kuria el is fogadott.

A nőnevelés és nőkérdés.

Augusztus 25.

Hogy a hajadonokká serdült leányok nem valamennyije nem talál mint hitves és anya hivatásának megfelelő elhelyeztetést a társadalomban, ez igen természetszerű és éppen nem új keletű baj; de akut jellegét a modern életben két oknál fogva nyerte: először hogy az elismert és már méltatott körülményeknél fogva a család-alkotás nehezebbé lett, s így aránytalanul több a hajadonul maradt nő és másodsor, mert azon remedium, mely a régi, patriarkálisabb emberibb társadalmi és családi viszonyok között teljesen élet vett, a baj nőkérdéssé való kiélesedése, ma — éppen csak az elhibázott nőnevelésnél fogva — megszűnt annak hatékony orvosserűl szolgálai.

Régebben és a keleti államok társadalmában ma is rokonainak körében taláta tisztességes menedékhelyét a férjtelen nő, hol a családban a háztartás és gyermeknevelés gondjait az asszonynyal megosztva magát hasznossá, sőt nélkülözhetlenné tudta tenni.

Igaz ugyan, hogy ez a viszony a nőnek állandó és törvény szerinti is megszabott kis korúságát és alárendeltségét feltételezte, de megakadályozta azt, hogy a gyönges a meg-

éhetésre nem termett és megélhessék a nagyvilágnak gyakran elzüléssel fenyegető viszontagságai között. — Ma a rossz helyen alkalmazott állóvagiasság és ferde nőimádat, mely a nőt gyermekkorától kényezteti, kevélységgel megtölti, nincs összhangban azzal az alárendelt helyzettel, a melybe őt a természet és az élet kénytelen rideg rendje szorítja: a megférhetlen fenhéjazó természet önállóságot, ugynevezett kenyérpályát keres, ennek biztosítását követeli a leány az ő szüleitől épp úgy, mint azt fitestvérei nyerik és ilyen pályák nyílását sürgeti a szülőkből álló társadalom a közléttől és az államtól.

Es az aposztrofált tényezők — hogy egy triviális szóval éljünk — beugrottak a ferde utra térült közöbajnak s az ugynevezett nőkérdés megoldását oly veszedelmes irányban keresik, melyen minden előre tett lépés csak komplikálja, öregbíti a bajt.

Kétséget sem szenved, hogy a közélet elég oly kenyér-pályával rendelkezik, melyeken a nő — kellő előképzettség mellett — épp úgy megfelelhet azzal járó kötelemeknek, mint bármily férfi. De ha közelebről vizsgáljuk, vajjon a nőnek ily helyeken való alkalmazása által szolgálunk-e a célunkat? akkor be kell vallanunk hogy épp az ellenkezőjét érzük el, mint a mit szándékoztunk, mert minden egyes nő által besöltött és tisztességes megélhetést biztosító állás ugyanakkor és ugyanott egy férfit tesz fölöslegessé, ki amannak helyén családot alapítva, így is, úgy is — bármi körülmények között — biztosította volna egy nő existenciáját.

Nyilvánvaló tehát, hogy minden, nem a kisdéd vagy szorosan vett nőnevelést illető tanári vagy tanítónői, postai távirtdai vagy üzleti állásnak nő által való betöltésével nem csak hogy nem apasztottuk az ellátás nélküli nők számát, hanem mindannyiszor egy-egy család keletkezése- és megélhetését tettük lehetetlenné.

Ebből a szempontból bírálva el már most a nőnevelésünk fejlesztésében lábra kapott amaz irányt, mely a leányoknak a nők természetes hivatáskörén kívül álló műveltséget és képesítést kíván biztosítani, elhibázott és veszélyesnek kell azt jelezniünk, első sorban pedig a leánygimnázium felállításával néhány fővárosi pedagógus által kieszelt bizarr, halva született tervet.

szapanlében ázik, a gesztenyeárus, kinek arca és kezei égnek a forró gesztenye gőzétől, a dióárus, kinek keze csuklóig fekete marró gallus savtól, mindezen asszonyságok hisznek a lottóban s hűségesen, szenvedélyesen teszik meg számaikat.

Szük szobában nyolcz-tíz varróleányka dolgozik, a bölcsőben a szabónő kis gyermeke, a sarokban, a tüzbhelyen szalona sül egy tégelyben, az egyik leány elmondja számaikat, utána a másik, a „ténasszony“ tudja aztán az „igazit“, — s közösen teszik meg a lottóra

A frizérnök öv szíjuk körül tekergetett kötényükben borzas hajukban, kenőcsös markukban, melyek egy soldiert fésülnek, forgalomba hozzák, girálják clienseik „numerusait“. cserébe veszik másokét: ők a napszámbankárok. Minden műhelyben, hol a rosszul díjazott nápolyi munkások végzik a nehéz munkát, gyökeret ver a lottó; behatol a népiskolába, a hol a tanító játszik, a nagyobbacska diákok meg ketten-hárman összeteszik uzsona pénzüket s úgy próbálnak szerencsét és játszanak a bukott nők, a „lápvirágok“, kik fájdalom oly sokan vannak Nápolyban; a lottó az ő életreményük a szabadulás, a megváltás reménye.

De ne higyjétek, hogy a baj az alsóbb néposztálytan marad. Nem, nem, följebb halad megtámadja a középosztályt, behatol a polgárság közé, a kereskedőkhez, el az arisztokratáig. A hol csak titokban szükségét szenvednek, a hol a félrebillent egyensúlyt nem képesek visszaállítani a hol rejtett, de fenyegető pénzügyi romlás kísért a hol teljesíthetetlen vágyaktól epednek, ha kire az élet gondjai súlyosodtak, s

a hol a pénz az egyedüli gyógyszer — ott férj és feleség a lotto rabjai.

Titokban játszik az eladó leány, akinek nincs hozománya. játszik a sok városi és bank-hivatalnok, a felügyelőség és vámhivatal alkalmazottjai, s nyugdíjasok, akik nyugdíjukból meg nem tudnak élni, és semmi foglalkozásuk, a cabalához fordulnak, a lotto szellemet tanulmányozzák, egész kétségbeeséssel játszanak, de van is mindig zálogszédulájuk. A kereskedő segéd, aki havonta 40 francot szerez, „bizonyos számokat ismer, s játszik is rájuk hétről-hétre. Nagy jövedelmet hajtanak a lottónak a hivatalnokok: rossz fizetés — és óriási erkölcsi felelősség; örökös kísértésnek vannak kitéve, melyek nagyobb jutalomra méltóan állanak ellen, s ha még családosak, az ismételt ide-oda helyezéskben tönkrementek: gyöngéjük és reményük a lotto.

A kiskereskedők, kik örökösen váltókkal küzködnek, s mindennapos küzdelmet folytatnak a bukás ellen a váltóasztalba kapaszkodva, még a lottónál is bizonytalanabb dolgot művelnek; a nagy börzianerek, kik mintegy éles beretvákön élnek és ezeken még valczert képesek tanczolni a játékszenvedély örjngő lázában, örömet kóstolnak a lottóba.

Mindeme tüneteit a ragálynak, mely az intező körökig is elhat, látásból, hallásból, megfigyelés és tapasztalat után irom.

Az előkelő urnők is játszanak, részben tréfából, részben egy új karcsat reményében, vagy egy-egy számla sulya alatt, melyet férj-uram nem hajlandó kifizetni. Sőt még azok is, a kiknek teljeseen menteknek kellene lenniök a

bajtól, mert megszokhatták, mert nap-nap után benne élnek, — a lottó hivatalnokok sem tudnak ellenállani a kísértésnek. Szombaton négy órakor még a fekvő beteg is felkel s megy az Impresába, egy keskeny utczába a Via Pignatelli és a Via di santa Chiara között.

De minden szolgáló, kofa, munkásnő és férfi és a hivatalnokok nem hagyhatják el helyüket. Így hát elindul egy gyerek a legközelebbi lutri állomásra és elhozza a kihuzott számokat; mind várják. A nyiltabb asszonyságok a kapunál, az ablaknál, a szemérmesebbje hátulról hegyezi füleit. A gyerek futva tér vissza, letelepszik a sikátor bejáratánál és stentori hangon kiáltja a számokat.

- Huszonnégy.
- Hatvankilencz.
- Negyvenhárom.
- Nyolcz.
- Hatvanöt.

Általános csend: mind elsápadnak.

Az ébredés után a lottó tétlenségbe merül, mint minden visió, ez is hamisnak, hazugnak bizonyult, mint minden hallucináció kegyetlenné, vaddá tesz, mint minden kuruzsló szer, melynek szülője a nyomor, nyomort, sülyedést, bünt szül.

Józan nép a nápolyi, nem öli őt meg a pálinka, nem hal meg delirium tremensben, de tönkre teszi a lottó. — A lottó Nápoly pálinkája.

(Olaszból.)

Szöllősi Zsigmond.

Nem
giségeknek
nem a böl
sztikai üre
hiányzik a
a nő való
ságban osz
mertetés
takarékos
felköltése
erkölcsi je
szorosan
reték elsa
sleges irán
nek erköl
magukra
nak gond
társadalom
legyenek,
részesülje

Szt
Corr. jele
igen kelle
tantápol
szalja, ho
igy Orosz
len csele
ennek az
nős politi
a czár B
sit, meg
Oroszorsz
minthogy
kormány
hogy val
idézne e
véve oly
fejedelm
általában
lov Kon
melyet

A
bályszer
arra irá
mandát
sának.
séggel,
komoly
John M
22,000-
száz sz
zete me
munkás
hivta a
órai m
vazzana
kások
ley mé
letben
párt v
számít
czot a
rom h
egyéb
melybe
rozotta
kabine
volt ö

ről se
közele
ben, I
órany
ragad
emelk
kies
dalon

Nem a latin és görög nyelvnek és régiségeknek, nem az algebra és geometriának, nem a bölcsészetnek, az esztetikai és beletrésztikai üres szalmacsépléseknek kultiválása hiányzik a mi növevelésünkből, hanem igenis a nő valódi hivatásának és az emberi társaságban osztályrészül jutott állásának megismeretése; hiányzik a háziasság, egyszerűség, takarékoság és engedelmesség iránti érzék felköltése; — hiányzik a tisztességes munka erkölcsi jelentőségének méltatása. Ezekben és szorosan a női hivatáshoz tartozó szakismeretek elsajátításában rejlik a nőnevelés egészséges irányu fejlesztése, mert csak így lesznek erkölcsileg és szellemileg képesíve a magukra maradt és fenntartásukról önmaguknak gondoskodni kénytelen nők arra, hogy a társadalomnak nem terhére, hanem hasznára legyenek, s a mellett tisztességes ellátásban részesüljenek.

Külföld.

Sztambulov konstantinápolyi utja. A Pol. Corr. jelentése szerint a pétervári vezérköröket igen kellemetlenül érintette Sztambulov konstantinápolyi utja. Oroszországban mindenki rosszallja, hogy a szultán Sztambulovot fogadta és így Oroszországra nézve határozottan kellemetlen cselekedetre ragadtatta magát. Egyebekben ennek az eseménynek nem tulajdonítanak különös politikai jelentőséget. A magatartás, melyet a császár Bulgáriával szemben régi idő óta tanúsított, megingathatatlan és az ki van zárva, hogy Oroszország elismerje Ferdinánd fejedelmet. És minthogy Pétervárott biznak az orosz európai kormányok mostani békés érületében nem hiszik, hogy valamely hatalom nemzetközi bonyodalmat idézne elő oly ügy miatt, melynek alapjában véve oly csekély a jelentősége, mint Ferdinánd fejedelem elismerésének kérdése. Pétervárott általában meg vannak győződve, hogy Sztambulov Konstantinápolyban nem érte el azt a célt, melyet maga elé tűzött.

A Gladstone kormány már megkezdte szabályszerű tevékenységét, de főfigyelme egyelőre arra irányul, hogy a miniszterek, kik képviselői mandátumukról lemondottak, újra megválasztásának. A legtöbb kerületben az nem jár nehézséggel, de egyik-másik miniszternek mégis egész komoly harcot kell folytatnia. Ez első sorban John Morleyről áll, ki Newcastleban, hol valami 22,000-en szavaztak, a multkor is csak néhány száz szónyi többséggel tudott győzni. Most helyzete még kellemetlenebb, mert Kair Hardi, a munkás-képviselő egyenesen ellene fordult s felhívta a newcastlei munkásokat, hogy „a nyolcz órai munkanap megrögzött ellensége ellen” szavazzanak. De azért nem bizonyos, hogy a munkások követik-e a felszólítást. Ha azonban Morley mégis meg talál bukni, nyomban más kerületben szereznek neki mandátumot. A radikális párt vezére, Labouchère, ki miniszteri tárczára számított, de csalódott, már megkezdte a harcot a kormány ellen s azt hirszteli, hogy három hónap alatt meg fogja bukztatni, Labouchère egyébiránt választóihoz is nyílt levelet intézett, melyben elmondja, hogy Viktória királynő határozottan ellene nyilatkozott annak, hogy ő is a kabinet tagja legyen s így Gladstone kénytelen volt őt kombináczió nélkül hagyni.

Fürdői levél.

Tátraháza, augusztus hó.

A fürdőző közönség nagy része még nevérről sem vett tudomást, pedig hát érdemes vele közelebbről is megismerkedni.

Szepes megyében, a magas Tátra közelében, Késmárk városától mintegy három negyed órányira fekszik. Már maga a fürdő fekvése elragadó képet nyújt. Észak felől a magas Tátra emelkedik felhőbe hanyatló csúcsaival; dél felé kies vidékre nyílik szép kilátás; a nyugati oldalalon egy vetésekkel tarkított hegy, mely éppen

úgy néz ki távolról, mint egy óriási, rengő mozaik tábla; a keleti részen pedig a fürdő háta megett árnyas fenyves erdő terjeszti kábitó illatát.

A fürdő különben még gyermek-korát éli s már is annyira fejlődött, hogy hazai kisebb fürdők között az első helyet foglalhatja el. Az egész telep, beleszámítva a magán villákat, összesen tiz lakból áll s azonkívül vannak még melléképületek és a fürdő ház, mely hajdan a fürdő keletkezése előtt malom volt. Az építkezések ugyan csak lassu egymásutánban történnék, de azért a fürdő alapítóinak, a Szélnyi és Kéler családoknak, buzgalma folytán Tátraháza rövid idő alatt első rendű fürdők közé fog emelkedni.

Fekvése nem csak kellemes, hanem jó is. Észak felől a Tátra védi, hátulról a fenyves, Késmárk felől csak az enyhébb déli és nyugati szelek jöhetnek, elől pedig szinte kisebb hegyek állanak Aeolus útjában.

Sétányai igen szépen rendezettek és kellemesek. A fenyvesek között mindenütt a patak mentén vezet egy sétány a hét kilométer hosszú „Szikra utra” mely összeköttetésben van a Kárpát egyesület által fenn tartott Tourista uttal és ezzel együtt a Zöld tóhoz és Matlárházára vezet. Kiseb, de szinte olyan kellemes ut a közel fekvő erdész lakig vezető sétány, továbbá a pihenőkkel elátott Irányi és Semsey utak. A villák között mindenütt parkirozás van szökőkutakkal, mesterséges vízeséssel és növényzettel díszítve. Helyenként önműködő kutak is vannak felállítva.

A közönség multságára rendelkezésre állanak a csolnakázó tó, crocette játék, kuglizó, a teremben zongora és egyéb multságok.

Ami a társadalmi életet illeti, abban ismét excellál Tátraháza. A fő szezon alatt a fürdő vendégek száma körül belül kétszázra ment s ez a sok ember mind egy nagy társaságot alkotott, melynek minden egyes tagja legjobb barát-ágban, — mondhatni, — családi egyetértésben élt együtt.

Ennek tulajdonítható az Anna bál szép sikere, melynek tiszta jövedelme a fürdői séta utak fenntartására fordított.

Igen szépen sikerült a július 30-án tartott hangverseny, melynek rendezéséért Herman Arankát, a budapesti zenekedvelők együletének tanárnőjét, illeti elismerés, Augusztus 7-ikén pedig nagy jótékonycélu ifjusági előadás volt, mely szintén, várakozáson felül jól sikerült.

A fürdő közönsége közül egyes nagyobb társaságok kirándulásokat is rendeztek, melyek csak még kellemesebbé tették az ott tartózkodást. Meglátogattuk Barlangligetet, melynek rohamos haladása igazán meglepő s ilyen előmenetel mellett néhány év múlva méltó versenytársa lesz Tátrafürednek. Voltunk Matlárházán, mely ugyan egészen kis telepítvény, kellemes, kies főkvésénél, fogva mégis sok látogatónak örvend.

Említésre méltó még a Késmárk város által fenntartott és bérbe adott „Késmárki itató” (Késmárker Tränk) mely mintegy találkozási helyül szolgál központi fekvésénél fogva Barlangliget, Tátraháza és Matlárháza fürdő-közönségének. Hírnevét kitünő kávéjának köszöni, melyért a délutáni órákban már egész áradatokban tódul a közönség.

egyes nagyobb társaságok kirándultak azonkívül Tátrafüredre, Késmárkra, a Csorbai tóhoz, Szlavniczára, a zöld tóhoz és még más nevezetesebb helyekre.

A hideg víz kura kissé hiányosan van még berendezve, de — hisszük, hogy a tulajdonosok buzgósága rövid idő alatt ezt a hiányt is pótolni fogva. Lakásai kényelmesek és jó fekvésűek; sz étkezés — mértékű véve a többi fürdöket, — elég jutányos.

Általában véve, a kik csak pár hetet töltöttek is el Tátraházán jó emlékezettel válnak meg a kellemes szórakozó helytől s a

következő szezonban újra oda fognak igyekezni.

A társaság különben, ezzel vált meg egymástól: viszontlátásra, a jövő évben!...

— tsj. —

A szezon morte divatja.

— Cserevögés hölgyek számára. —

„Szezon morte.” Ez jelenleg a motto, ezt emlegetik elkeseredetten divatúrásaink, ezt hangoztatják mindazok, a kik szeretik a változatos-ságot s már türelmetlenül várják, mi szépet és újat eszelt ki számunkra meglepetésül az a zseniális „divat”. Ezt ismétetik sóhajtván azok a hölgyek, akik fürdői séjoursjokat befejezván, visszatértek a városba (vagy távol sem voltak) és végül a „szezon morte”-val vágom ki én is magamat, ki a divatról szeretnék írni és nem lehet, mert nincs mirol.

De hát én Istenem, lehetséges-e az, hogy a divat, mely folyton ront, bont, újít, változtat, cserben hagyja s hogy témája ki lenne merítve? Korántsem, hölgyeim; mert annyi szépet, izlést és újat teremtett eddig is, hogy ezekről mindig lehetne írni.

A divat mindenre kiterjeszti figyelmét, a mi csak egy elegáns hölgy budoárjában vagy gardes-robesjában feltalálható. Például hogy a virágokon kezdjük, ezek nélkül egy budoár valóban nem is képzelhető. Hiába kritik a legdrágább szövetek draperiái, a legkiválóbb művészek testmúvei, szobrocskái s az a sok apró s secse-becse, mert mi sem kölcsönözhet oly bájt egy budoárnak, mint a virág. Igen ám, de a virág is alá van vetve a divat hatalmának — így pl. jelenleg a nyiló virágok játszó a főszerepet és pedig többnyire mindig egy fajta és egyszín. Az elegancia netovábbját persze az orchideák képezik; szóval a virágokban való fényezésnél éppen oly versenyés van, mint a toálettek pompájának kifejtésénél, s a hölgyek annyira mennek a virág, t. i. valamely általuk választott virág iránti ragaszkodásban, hogy csupán csak ennek az egy virágnak az illatát használják, sőt monogram helyett a virágot himeztetik zsebkeendőikbe.

A zsebkeendők ma már oly kicsinyek, hogy kendőnek alig nevezhetők, a „zseb” jelzöt pedig nem igen lehet rájuk alkalmazni, mert jelenleg zsebben hordani „shoking” s a ki ezeket az apró szokásokat tudja, óvakodni fog ellenük véteni. Ezek a kis graciós csipke fantéziák többnyire a derék vagy öv alatt, vagy a jaquette valamely zsebében hordandók. — monogramok ma már nem divatosak, mert helyettük többnyire a keresztnev sajátkezü írásának hü másolatát alkalmazták.

Talán semmi által sem áruljuk el annyira, jó vagy rossz izlésünket, mint illatszert megválasztásánál, melynél az illető hölgy ugyszólván műveltségi fokáról és izléséről ad bizonyosságot. Egy elegáns hölgy sohasem fog tulerős vagy többféle illatszert használni, nem említve az olcsó, közönséges parfümüket, a melynek csak a levegőt ronják. Tehát éppen úgy, mint virágot épp úgy csupán egy parfümöt használjunk és ez legyen a sachéának és egyéb hasonló apróságoknak az illata is. Parfümöt folyton változtatni nem lehet.

Az a szeszélyes és indiszkrét divat még a legrejtettebb helyekre is belopódzik; még az íróasztalban is ő uralkodik. Ő határozza meg hogy mily levélpapír és mily „carte de correspondencz” használandó szezon szerint. A meghizók p. o. Párisban ma már nem nyomtatványok többé, hanem kis képekből állanak. Így pl. ha dinerre szól a megbívás, a kép egy terített asztalt ábrázol, melyet díszesen öltözött alakok vesznek közül; ha valamely gardenpartie vagy fete champetre szól a meghívó, egy a kártyák annak megfelelő képekkel vannak ellátva és így tovább. A levélpapír sarka szintén csak a kézírás, illetve a keresztnev saját kézíratu másolatát mutatja, mert monogramot és czimert elegáns nő már nem alkalmaz ily czélra. A színre nézve igen divatos a sárga, továbbá a rózsaszín. melynek belseje szürke vagy hala-

vány zöld; a kuvert keskeny és hosszú alakú, mint régen volt.

Sok ily apróságot tudnék még írni, ha nem félnék attól hogy unalmassá válnak soraim. Fájdalom, már az ősz küszöbén, tehát az új divat kezdetén állunk.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délután 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreczeni távirtda hivatalnál aug. 25-én: száraz, meleg, zivatarok, hosszab ideig állandó.

— A t. főügyési állás betöltése. A Kovács Sándor halála által megüresedett városi t. főügyési állást a szeptemberi közgyűlésen fogják betölteni. A polgárság igen tekintélyes része dr. Kola János kir. tanácsost, a debreczeni ügyvédi kamara elnökét, e kitűnő tehetségű jogászt, szeretné Debreczen város jogtanácsosi székébe emelni s mint örömmel halljuk dr. Kola János csakugyan pályázni fog a t. főügyési állásra. A városra nézve kétségtelenül nagy nyereségnek lehet tekintenünk, ha közeletünk eme jelese alapos tanultságát, fényes tehetségeit mint a városi tanács egyik tagja fogja ezután a közügyek javára érvényesíteni.

— Bolla Kálmán tábornok eltöltvén szabadságidejét, Debreczenbe visszaérkezett.

— A bárándi ügy vége. A nagy port felvert bárándi ügyet már befejezte az egyházkerületi bíróság azzal, hogy Szeremley József esperes referálása után egyhangulag megerősítette Szabó Józsefnek bárándi lelkészszé történt megválasztását. Ezzel a sok nyugtalanságot okozott ügy végre-valahára véget ért.

— Honvéd csapatkórház Debreczenben. A honvédségnek mindekkoráig nincsennek külön kórházai; hanem betegeit a közös hadsereg számára épült kórházakban ápolták. Most a honvédelmi miniszter tervbe vette honvédsapatkórházak felállítását. Egyelőre Szegeden és Debreczenben készül próbaképen egy honvédsapat kórházat berendezni. Tegnap a városházán az új honvéd laktanyáknál a honvédség által kívánt némi kisebb pótépitkezés tárgyában egy vegyes — katonai- és polgári — bizottság ülést tartott. Az ülésen jelen volt Görgey Vincze ezredes, két honvéd intendáns Budapestről és egy ezred orvos, akik előterjesztették a honvédelmi miniszter fentebb említett tervét és kérdezték, hogy a város hajlandó volna-e az új kórház számára megfelelő helyet átengedni. A bizottság nem tartotta hatáskörébe tartozónak, hogy erre a kérdésre felelhessen. Azért az ügy nem is tárgyalatott. A miniszter megbízottai erre kijelentették, hogy a kívánásukat és tervüket írásban fogják közölni a városi hatósággal. Mint értesülünk, a honvéd csapat kórházat, addig is, amíg állandó épületet emeltetne számára a miniszter, még az idén berendezik, ha másként nem lehet, — bérelt helyiségben.

— Iskolamulasztások szigorú ellenőrzése. Hajdumegyében a községi előjárók havi jelentései annyira hiányosak voltak az iskolamulasztásokról, és az előjáróságok eljárásában olyan mulasztásokat tételezett fel a közigazgatási bizottság, hogy szükségesnek látta rendbirsági és fegyelmi felelősség alatt a következő eljárás elrendelését:

1. A városi tanácsok és községi előjáróságok haladéktalanul szerezzék be kellő mennyiségben a raktáron tartott „Mulasztási Kimutatás” űrlapokat. E kimutatás-űrlapokat átszolgáltatván az iskolaszékeknek, a „Közs. Ut.” 2. §. utolsó bekezdése szerint felelősség alatt 2 hetenként szorgosan beköveteljk a tanító és iskolaszéki elnök által a írt Mulasztási Kimutatást az erre törvény által utalt városi tanácsok és községi előjáróságok. A kimutatás vételekor haladéktalanul alkalmazandó a népokt. törvény 4. §-hoz képest az első ízben bejelentett igazolatlan mulasztó tankötelesnek szülője, gyámja vagy a z d á j a ellen a megintés, — másod-, harmad-, negyed- és ötöd-izben bejelentett igazolatlan mulasztások esetén pedig az 50 kr, 1 frt, 2 frt és 4 frt fokozatos pénzbüntetés (kivéve az iskolaköteles iparostanonczok iskolamulasztásait, melyek az ipartörvény szerint bírságoló eljárásra az elsőfoku iparhatósághoz jelentendők esetről-esetre haladéktalanul be.

2. Minden városi tanács, illetőleg községi előjáróság köteles „Iskolamulasztási Nyilvántartó Könyvet” vezetni.

3. A kirótt bírságnak azonnal le nem fizetése esetén a szülő, gyám, gazda késedelem nélkül megzálogolandó és a zálogtárgyak 8 nap alatt elárverezendők. — A vagyontalan szülő, gyám, gazda, vagy befizeti a fokozatos bírságot, vagy az iskolánál teljesítendő napszám munkával ledolgozza (surolás, meszelés, ablakmosás, udvar és kertrendezés, faisko'ai dologstb) Egy napszám munka 50 kr. bírság kiegyenlítésére szolgál. A készpénzben befolyt bírságösszegek haladéktalanul beszolgáltatandók az illető iskola pénztárába.

4) Minden hó 10—15-ike között tartozik a városi tanács, községi előjáróság a Nyilvántartó Könyvet az előző havi mulasztási kimutatásokkal együtt beterjeszteni a kir. tanfelügyelőhöz; ki azokat egybevetvén és megvizsgálván, láttamozva s esetleges utasítások kapcsán posta fordultával visszaküldi. A kir. tanfelügyelő ellenőrző betekintésre bármikor bekívánhatja, a Nyilvántartó Könyvet és a vonatkozó Mulasztási Kimutatásokat, melyek 24 óra alatt felelősség terhe mellett beterjesztendők hozzá. Tapasztalatai és intézkedései felől jelentést s a további hatósági rendelkezések iránt javaslatot terjeszt a kir. tanfelügyelő a közig. bizottság ülései elé: kisebb mérvű mulasztások és hivatali szabálytalanságok megállapítása esetén pedig rendbüntetés kirovása végett megkeresi a járási főszolgabíró, illetőleg a vármegyei alispánt.

5.) A főszolgabírók (szolgabírók) a községekben megjelenésük alkalmával mindenkor tüzetesen megvizsgálják és aláírják a beérkezésük sorrendjében irattárba helyezett Mulasztási Kimutatásokkal egybevetendő Nyilvántartó Könyvet; a tapasztaltakhoz képest rendelkeznek, szükség esetén a „Közs. Ut.” 27. §., illetőleg az 1886. XXII. t.-cikk 105 § értelmében intézkednek. E mellett minél többször, de évenként legalább kétszer: ősszel és tavasszal az iskolákban is megjelenvén, az 1876. VI. t.-cz. 30. és 31. §-ban, ugy a közig. bizottságok részére kiadott közokt. min. „Utasítás” III. fejt. 16. §-ban körülírt ellenőrző teendők közt kiváló gondnal megvizsgálják a Mulasztási Naplók kezését és a mulasztásokkal szemben követett, főleg az igazolásra vonatkozó eljárást is. Tapasztalásaik és intézkedéseik felől a vármegyei közig. bizottság Deczember és Aprilis havi ülésére jelentést tesznek.

6.) Ha az előjáróságoknak az iskolai mulasztásokkal szemben megszabott teendői körül szabálytalanságról, hanyagságról vagy épen visszaélésről értesíti a kir. tanfelügyelő a főszolgabíró, és a mulasztásban levő tisztviselő ellen az 1886. XXII. t. cz. 105. §-ának alkalmaztatását kívánja: a rendbüntetés kirovandó a főszolgabíró által. Hasonló tudósítás esetén városi tisztviselő ellen a rendbirságot a megyei alispán szabja ki.

— Ivóvíz nélküli városrészek. Bizonyos, hogy ivóvíz dolgában roppant csehül állunk. — Botrányosan kevés a közutak száma, amelyeknek hiányát különösen ilyen nagy melegben keservesen és zúgolódva érezi a lakosság. — De

legalább gondos felügyelet alatt és jókarban tartanak azok, akiknek kötelességök, ezt a kevés számú kutat. — Hol egyik, — hol másik kut szivattyuja romlik meg s gyakran napok telnek el, amíg megigazítják a megcsökönyösödött kutnak a baját. Mäskor a kut vize válik ihatatlanná. Csak tegnap irtuk meg, hogy a piac-utcai kut vize a felső talaj szennyvizének leszivárgása által annyira meg lett fertőzötve, hogy a kut használatát orvosi vélemény folytán be kellett tiltani. Most a kismester utcaiak járultak hozzá az a panaszszal, hogy az ő közkutjuk vize is néhány nap óta zavaros ihatatlan és egészségellenes. — Ez a régi kut még facsóval van ellátva és most bizonyosan a felső talaj vize leszivárog a kutba; így szennyeződött be annak a vize. Egész nagy és kismester-utca, néhány kisebb közeli utca lakossága egyszerre viz nélkül maradt, illetőleg kénytelen messze küldeni vizért, ami magában véve még nem volna olyan nagy baj, ha valami bővízüek volna a többi egészséges állapotú kutak. — Hamár a kutak felügyelője a kutmester, vagy nem tudjuk mi, hogy kicsoda, nem gondol az ilyen kalamitásokkal, tisztelettel felhívjuk ezekre a tekintetes tanács figyelmét és a közönség egészsége érdekében kérjük, siettesse a már elhatározott kutfuratásokat a város alkalmas pontjain.

— Megújított hangszerek. A tűzoltóegylet zenekarát buzgó dillettánsok új életre kívánják támasztani. Ezért újból szervezkednek és az elnyűtt instrumentumokat részint kijavították, részint újjakkal cseréltették ki. — Az ekként megifjodott hangszerekkel ma este tartják meg a zene-próbát a tűzoltó őrtanyán.

— Találatott egy apró kulcsosomag: tulajdonosa átveheti a II. ker. rendőrkapitányságnál.

— A város csapszékei. Az idén a város több korcsmájának, vendéglőjének lejár a bérleti ideje. Ezekre az árverést már kitűzte a városi tanács. Szeptember 6-án kilencz csapszék bérlete kerül licitációra, ezek között van a hortobágyi nagy vendégfogadó (vajha élelmes és sima modoru fogadás kerülne oda); továbbá a Bárány és a Csicsogó korcsma.

— Ebben a borzasztó melegben! Már hetedik napja, hogy a keddi eső daczára is olyan kánikulai napokat élünk, a minőhöz foghatók harmincz esztendő óta nem voltak. 39—40 Celsius fok kismiska a higanynak, hogy odáig felemelkedve részvétlenül nézze azokat, a kik kimerészkedve az utcára, elolvadnak vagy megsülnek (a szerint, hogy ki milyen anyagból van). A porondban tojást lehet sütni s a szikes talaj meggyul és lehet gyönyörködni abban a látványban, hogy a föld ég. Szenzációkedvelő emberek szívesen beszélgetnek arról, hogy ebben a borzasztó melegben a föld egy égő csillaggá fog átváltozni s nekünk majd a Napba kell átköltözniük, a hol semmiképen sem lehet olyan forró élet, mint nálunk. Egyébiránt az egyetlen beszédtema most a meleg, mely téma eképen váriáltatik:

— Jó napot! Tyűj, de meleg van!

— Ne mondja?

És mindenki a melegről ujságot, holott mindenkinek melege van.

— A táncztanítók egyesülete megalakult és alapszabályait a miniszter jóváhagyta. Ez alapszabályok értelmében ezentul tánczmesterek csak azok lehetnek, a kik vizsgát tettek. Az egyesület meg is alakult, megválasztván tisztikarát. Alföldi Károly kedvelt debreczeni táncztanárt újból beválasztották a választmányba.

— A rettegő Szoboszló. A szoboszlóikat páni félelembé ejtették az ott gyakran ismétlődő tüzesetek. A rettegést még inkább növeli az a közhit, hogy gonosz kezek idézik elő a sok tüzet, talán piromániában szenvedő gyujtogat. A múlt héten nyolczszor támadt tűz, mindig a város nyugoti negyedében, az ugnevezett Gát oldalon. Egyetlenegy gazda telkén négyszer egymásután szál ott meg a vörös kakas. Tegnapelőtt újból fokozódott a rémület. Nappal négy helyen támadt tűz, éjjel ötödik helyen is kigyuladt egy kazal szalma. Egyizben megtalálták a kanóczot is, a mivel tüzet támasztott valaki. A szoboszlóik már aludni sem mennek éjjel, mert nem

tudják, melyik pillanatban lobban fel a fejük felett a házfedél. Szerencse, hogy ebben az iszonyu szárazságban még mindig olyankor támadt a tűz, amikor szélcsend volt.

— **Tűzoltók uszása.** Egyszer már tréfásan említettük, hogy a tűzoltóságnak uszó tanfolyamot rendeznek a Margit-fürdőben. E tárgyban Vég h uszómeister a következő beadványt intézte a tűzoltó együlethez: Miután azon sajnos tapasztalatra jöttem, hogy a debreczeni önk. tűzoltóegylet t. tagjainak legnagyobb része uszni nem tud, és miután mindnyájan tudjuk azt, hogy egy életünk nemcsak tűzoltásra, de mindennemű baleseteknél, legfőképpen pedig árvíz veszélyénél való segédkezésre is alakult és szükség esetén nemcsak a város területén, — mert itt árvízveszély csakis esetleg a város alacsonyabb fekvésű helyein nagy felhőszakadások esetén lehet, — hanem a szomszéd községek és városoknak is segélyre siet, mint pl. csak egyet említek, a Szegedi katasztrófa 1879-ben, a midőn is a budapesti és Szeged környéki tűzoltók voltak az elsők, kik menteni siettek és ugyanők voltak azok, a kik a mentés nemes munkájában magokat legjobban kitüntették; ezen okoknál fogva, nem akarván azt, hogy azon általam nagyrabecsült testület, melynek tagjai sorába magamat is sorozni szerencsés vagyok, ezen a téren hátrányban legyen, ezennel a következő szerény indítványt vagyok bátor a tek. Parancsnokság elé terjeszteni: Mondja ki a tek. Parancsnokság, hogy első sorban a Parancsnokság t. tagjai és a legénység azon része is, kinek ideje és vagyoni helyzete engedi, tartozik uszni tanulni. Én ez esetben felajánlom szolgáltatásomat és pedig oly formán, hogy az egylet tagjai számára minden évben uszási tanfolyamot nyitok. A tanfolyam kezdete ez évre a mai nap, és pedig hetenkint kétszer, kedden és pénteken, d. u. 5 órától 8-ig. A tanfolyam díjmentes, vagyis a tek. főparancsnok ur által már most az egyletnek rendelkezésére adott kedvezményes jegyek mellett, a tek. főparancsnok ur vagy helyettesének utalványával jelentkező tagokat az uszásra teljesen díjmentesen oktatom, vagyis a tanfolyamban részt vehetnek. Indítványomnak, a felhozott okok figyelembevételével melletti kegyes elfogadását ismételtlen kérve maradtam a tek. Parancsnokságnak, Debreczen, 1892. aug. hó 23-án. Legálázatosabb szolgálója: Vég h Lajos Ferencz, ö. t., a Margit-fürdő uszómeister.

— **A kolera Németországban.** A rettegett ázsiai kolera már nemcsak Oroszország felől, de Németországból is fenyegeti Európát. Kétségtelen, hogy befészkelte magát Hamburgba is, honnan könnyen széthurcolhatják. A táviratok következő híreket közlik: A legutóbbi hivatalos közleményekből melyek szerint kétszáz kolera közlő nyolcvan meghalt, kétségtelenül következtethető, hogy a betegség, mely a városban dúl, nem más, — mint ázsiai kolera. Ma valószínűleg elzáratták a kikötőt. Még nem tettek közzé hivatalos jelentést a megbetegedések és halálozások számáról. A lapok hírei nagyon eltérők. A „Hamburger Nachrichten“ szerint 300-an betegedtek meg, akik közül 120-an haltak el. Tegnap 65-en haltak meg. Este zivatar és eső volt ami lehűtötte a levegőt. Altonában hivatalosan konstataáltak, hogy egy ázsiai koleraeset fordult elő.

— **Két ezred katona a vízben.** A most bevonult honvédek kétezren, mielőtt gyakorlatra mentek volna, a nyári uszodában az ezredes Görgey ur által megfüröztettek, hogy a gyakorlatokon újult erővel vehessenek részt. A tömeges fürdés után az uszoda vizét a gondos uszómeister azonnal lebocsátotta és az uszodát kitakarította, és holnaptól kezdve a nagy nyári uszoda friss töltésű 18 R° vízzel ismét a közönség rendelkezésére áll. Míg a katonák fürödtek, a közönség rendelkezésére fedett uszoda állott. Érdekes volt különben a katonák e fürdőzése. Honvédeinket századonként vezényelték be a vízbe. Volt közöttük sok, a kinek a háta borsódzott a hideg víztől, hja, de a vezérszó! Menni kellett hallgatagon. A lefrissült katonákat elcsigázott századok váltották fel, vagyis a

vezénylet éppen ellenkezőleg ment mint a harcban.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke, Varga Kálmán végzett joghallgató és marm.-szigeti lakost a vezetése alatti kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki, s szolgálattételre a marm.-szigeti kir. törvényszékhez osztotta be.

— **Lajos napját sokkal nagyobb csendben ülte meg a honvédegyet, mint kellett volna,** mert sajnos, nagyon kevesen jelentek meg. A polgárság menségére legyen mondva — ámbár most az egyszer menteni nehéz — nem így kell a rendezést csinálni. Hisszük, hogy a nagy ember születése napján Debreczen teljesen kiköszörül ez a csorbát és a városhoz méltó ünnepet rendez. Mint halljuk, a hírlapírók és az ifjúság vették kezökbe az ügyet s az ünnepély teljesen pártszínezet nélküli lesz.

— **Az egyházkerületi közgyűlés iránt ma a harmadik napon már megcsappant az érdeklődés.** Az egyházi atyák egy része elutazott; de egy kis csapat a 28 fokos hőségben is hiven és rendíthetetlenül kitart és a tárgyalja le a napirendet. — Ma szélesebb körű érdeklődésre igényt nem tartó kisebb ügyek foglalták el a gyűlés idejét, tulnyomólag felebbezett és adásvételi ügyek. — Csupán az Andaházi Szilágyi nevelőintézetben megüresedett négy hely betöltésénél élénkült meg a tanácskozás. — Összesen tizenegy pályázó volt. Hárman nem az alapító rokonai; egy rokon ugyan, de lelkészek a fia; így az alapító levél értelmében nem vehető fel. Három más szintén rokon, de kérvényük nem volt kellően fölszerelve. A főtételeknek Fényes Barna, Fényes Menyhért, Kovács Zoltán és Rácz István felelvén meg legjobban, őket a közgyűlés titkos szavazás útján az intézetbe fel is vette. Előterjesztette, hogy Szilágyi Jenő és társai, mint az alapítónak rokonai, az Andaházi Szilágyi nevelő intézet adminisztrációjában az egyházkerülethez emlékiratot nyújtottak be a melyben az intézetnél gyökeres reformokat sürgetnek. Véleményezés véget kiadták az intézet felügyelő bizottságának. Holnap fogják tárgyalni a főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyveiben foglalt kollegiumi ügyeket és bizottságot a alakítanak főiskola egyetemé fejlesztésének előkészítése végett.

— **Gerecz Lajos a főreáliskolánkhöz ki-nevezett új tanár Homonnán,** a hol a polgári iskolának létesülése óta, 16 éven át volt igazgatója, elköltözése alkalmával fényes ovatióban részesült. A tiszteletére rendezett lakomán f. hó 22-én a kis város intelligenciájának 50 tagja vett részt, a kik egyakaratu lelkesedéssel elhatározták, hogy a homonnai polg. és középkereskedelmi iskolánál a magyar nyelvben és a jó erkölcsben kiváló tanulók jutalmazására Gerecz-öszöndi lapot létesítsenek. E célra már a lakoma alkalmával 74 frtot irtak alá. — A kik tudják, hogy a felvidéki kulturális intézményeknek mily lankadatlan munkásságot kell a magyarosítás érdekében kifejteniök, nem fogják kicsinylő mosolylyal fogadni e kezdetet, hanem inkább örvendeni fognak, hogy a nemzeti szellem terjesztése egy új, bár szerény eszközzel szaporodott, a mely városunk egy új polgárának nevéhez kapcsolódik.

— **Elvesztett egy ur a Margit-fürdőtől a nagytemplomig 15 frtot.** A becsületes megtaláló 5 frt jutalomban részesül, ha a pénzt vagy a rendőrségnek, vagy lapunk kiadóhivatalánál beadja.

— **Helyreigazítás.** Tegnap számunkban tévesen közöltetett „Az iparosifjak zászója“; e helyett „Debreczeni munkásdalegyet“ olvasandó.

— **Mennek a katonák.** Honvédeink ma reggel indultak el a hadgyakorlatra. Az első nap Pályiig mennek s aztán a második napon Székelyhidig. Nem lehet eléggé dicsérni a parancsnokság humánus eljárását, melyet a katonákkal szemben e nagy forrásban tanusított a had-

gyakorlatokat megelőző training alatt. A hadgyakorlatokat mindig kora reggel kezdték és fél tíz órákor végezték. Délután 6 órától 8-ig tartott a gyakorlat. Így történt, hogy a katonaság között nem fordult elő betegedés.

— **Egy tisztességes intelligens család** (egyedül óhajtván lakni) egy legalább 3 szobából és mellékhelyiségekből álló kis házat kíván hosszabb időre bérbe venni. Ajánlatokat sziveségből elfogad a szerkesztőség.

— **Kik akarnak bábák lenni?** Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1892/3 téli tanfolyamra magukat állami segély mellett felvétetni óhajtják, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett keresztlevelel, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat szeptember hó 5-ig hozzám küldjék be. Kelt Nagyváradon, 1892. augusztus 22. Dr. Konrád Márk.

— **Egy jó karban levő zongora** (elköltözés miatt) olcsón eladó, vagy bérbe kiadható. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Vegyes hírek.

* **József főherczeg levele Jókaihoz.** József főherczeg József Ágost fiának nagykorúsítása alkalmával hozzá intézett üdvözlő levelére Jókai Mórnak a következő levéllel válaszolt:

Alesuthon, 1892. aug. 20.

Tisztelt barátom!

Fogadja legőszintébb, legbensőbb hálámat azon szives kívánataiért, melyekkel f. hó 9-én felköszöntött. Családi életemben ez volt egyike a legszebb forduló pontjoknak, melyet elérnem benső óhajom vala: láthatni fiamat, mint önmálló embert. Nagy megnyugtató ez az apai szívnek, midőn biztosítva érzi családjának jövőjét oly fiu által, aki minden tekintetben a legszebb reményeket nyújtja jövőjére és a ki királyának és hazájának hasznos szolgálója leend.

Már két hónap óta sántikálván pálcázmon, makacs ischiasszal, Kneipp plébánoshoz kellett fordulnom, mivel eddigi gyógykísérleteim ez alkalommal cserben hagytak és mégis Pécs vidékén összegyűlő fiaimat látni óhajtam. A javulás jelenleg annyira haladt, hogy járnai tudok és reményem, talán még nem sokára lóra is pattanhatok. Még ilyen nagy honvédsereg soha sem jelent meg ő felsége előtt és fajna, ha élükön ez alkalommal nem állhatnék.

Hálámat tiszta szívből ismételvén, maradok váltig őszinte barátja: József főherczeg.

* **Szerelmi regény a katakombákban.**

Comoban a minap fényes főúri esküvő volt, mely különösen itteni ari-ztokratikus és politikai körökben nagy feltűnést keltett. Campeleó Pál gróf a katolikus párt egyik vezérfia vezette oltárhoz Guala államtanácsos leányát. A házasság nem azért keltett olyan nagy feltűnést, mivel a menyasszony egy Madonna arcú 18 éves leány, a vőlegény pedig körülbelül 50 esztendősenem is azért, mivel ő és menyasszonya családja olyan éles politikai ellentétben állanak, haem azért, mivel a menyasszony és vőlegény igen regényes módon ismerkedtek meg. Campello gróf nagy régiségbúvár s legutóbb szent Calixtus katakombáiban kutatott. Még a legszenvedélyesebb régiségkedvelés mellett is érthető, hogy a grófnak feltűnt egy szép fiatal leány, ki annyjával nap-nap után ott jár a katakombákban. Aprólékos szivességek révén megismerkedtek, a gróf elragadtatással hallotta, hogy a kisasszony is régiségkedve ő. Természetesen most még többször találkoztak s a régiségbúvár csakhamar belebolondult Guala kisasszony régészeti ismereteibe. Lassankint azután belátta, hogy a kisasszony ez ismereteken kívül egyéb csinos dolgoknak is birtokosa. A kisasszony pedig újból bebizonyította, hogy mennyire szereti a régiségeket, a mennyiben igen rövid arheológiai időköz alatt beleszeretett az 50 éves gróftba. Ezt a katakombák holt világában született szerelmet pecsételték meg most a comoi templomban.

* **A tulhágott reklám büntetése.** A „Magyar Kereskedők lapja“ legutóbbi számában a következőket közli: Egy kereskedő influenza-

ellenes szereket hirdetett a lapokban és száz font sterlinget (ezer arany forintot) kínált annak, a ki az ő labdacainak két heti használata után, az influenzát megkapná. Egy angol nő megvette az ajánlott labdacokat és hat hétig használta is azokat, de az influenzát mégis megkapta. Erre pert indított a labdac hirdetője ellen és kérte a hirdetésben kínált száz font sterling megfizetését. Az alperes kereskedő többek közt azzal védekezett, hogy ő nem ellenőrizhette a labdacok felhasználási módját és hogy csak akkor tartoznék kártérítéssel, ha a szer az ő üzletében használtatott volna. A bíróság marasztaló határozatot hozott, mert alperes formális ajánlatot tett és felperes azt a labdacok megvétele által elfogadta, tehát az ügylet létrejött, az pedig nem foglaltatott az ügyleti feltételek közt, hogy a használat alperes ellenőrzése alatt történjék.

SPORT.

Valóságos nyereség egy városra nézve, ha szakszerű tanításra képes vívómestere van kéznél. Mert eltekintve attól, hogy a mai ficsuros világban is becses az embernek a füle, de másrészt alig van testedzőbb sport a vívásnál, melynél kar, mell, láb, szóval az ember izmai, szemizmoktól lefele egészen a lábujjig nem megérintetett, de jóleső módon fejlesztetnek.

Ilyen nyereség Debreczennek az, hogy Chappon Károly régi, jó hírnevű és kényelmesen berendezett vívótermeit nálunk újból meg fogja nyitni. Chappon már szétküldte körleveleit és a sportkedvelő fiatalok közül már többen összeállottak, hogy kompániákban részt vegyenek Chappon kurzusain.

Chappon körlevele, melyet melegen ajánlunk a közönség figyelmébe, a következő:

Mélyen tisztelt Uram!

Van szerencsém tisztelettel tudósítani uraságodat, hogy Debreczenbe, hol már évek óta sikeresen működöm, visszaérkezvén **vívótermem**, melyeket a legnagyobb kényelemmel rendeztem be s szerettem fel, Nagyuj-utca 1708. sz. a. I. emelet a „Biká“-val szemben f. év szeptember hó 1-én megnyitóm.

A midőn szerencsés vagyok uraságodat erről értesíteni, egyszersmind bátorkodom felkérni, hogy becses pártfogásában engem részesíteni sziveskedjék.

Debreczen, 1892. augusztus hó.

Kiváló tisztelettel:

Chappon Károly
okl. vívómester.

A vivó órák díja:

Hetenként háromszor:

Egy óra:

1. Társas óra: Hat személyig személyenként . . . . . 5 frt.

2. Külön óra: Egytől négy személyig az egész óra . . . . . 25 frt.

A vivó órák szeptember hó 1-étől július hó 1-éig tartanak. Beiratkozni lehet bármikor a saison alatt, a vivó órák tetszés szerint választhatók a napnak bármely szakában.

Az eddigi beosztástól eltérőleg tanzítványaim kényelmére két tanfolyamot nyitok, az első tart folyó évi szeptember hó 1-től 1893. február 1-ig tandíj 20 frt, mely összeg három részletben fizetendő, a második tanfolyam 1893. február hó 1-étől s tart július hó 1-ig; tandíj azok részére, kik az 1-ső tanfolyamnak tagjai voltak 18 frt, újonnan belépőknek 20 frt, mely összeg szintén 3 részletben fizetendő.

A tanfolyamra való beiratkozást különösen azoknak ajánlom figyelmébe kik teljesen ki akarják képezni magukat a vívásban.

Minden tag köteles gondoskodni saját használatára szolgáló egy kardról és egy keztyüről. — Egyéb a víváshoz szükséges szerekről én gondoskodom. — Tanítványaim részére a kard és keztyű beszerzését esetleg magamra vállalom.

A fenti órákon és díjakon kívül esetleg külön megállapodás szerint is adok vivó órákat.

OSARNOK.

A gyanu.

Paróka ur egy szép napon észrevette, hogy klubjában, a háta mögött nagyokat kaczagnak rajta s elég sűrűn, rossz élczeket is faragnak rá.

Paróka ur szokott éleselműségével azonnal gondolkodni kezdett a rendkívüli körülmény felett, mely őt különösen meglepte s minden áron rá akart jönni a dolog nyitjára.

Nem ment nehezen.

Mert hát azokban az élczekben, melyeket a háta mögött faragtak s amelyek véletlenül az ő füléig is elhatoltak, a következő dolgok szerepeltek: Paróka ur neje, Parókané asszony, Paróka ur kopasz feje, két szarv és az asszonyi furiangosság.

Paróka ur tehát mindezekből szépen összekombinálta, hogy bizonyos galád rágalmozó nyelvek, melyekről ő is tudta, hogy azok mindenütt s minden időben megteremnek, azzal vádolják nejét, hogy az hűtlen lett hozzá, s lépten nyomon megcsalja őt.

Paróka ur természetesen nem hitt a mendemondának. Tudta, hogy a szárnyaló hír mindig tuloz. De tudta azt is, hogy a haraszt rendes körülmények között csak akkor zörög, ha a szél is fújja.

Szive összeszorult s szemei könyekkel teltek meg, ha arra gondolt, hogy a híreknek igaz alapjuk is lehet.

Ez aztán erőt vett magán.

— Mindegy — gondolá — történjék bármi, meg kell tudnom a valót! . . .

Es e naptól kezdve feltűnően szemmel kezdte tartani feleségét. Figyelemmel kísérte annak minden mozdulatát s minden lépését. S mindezt oly makacsul s folytonos következetességgel tette, hogy Parókané asszony is észrevette s ő maga is komolyan tartotta a dolgot és már harmadnap titokban megírta a következő néhány sorból álló levelet:

„Kedvesem! Maradj lehetőleg távol. Férfem gyanakszik s kémleli minden lépésem. Ha a veszély elmúlt, majd értesítelek.“

A levél egy bizonyos Alfréd ur nevére volt czimezve, aki köztudomásulag az atletikai klub bajnoka, másodsorban miniszteri titkár s aki a hozzá intézett levelet Parókané meghitt komornájának jószívű segítségével kézhez is kapta.

*

Paróka ur egy heti kémkedés után, mivel semmi, de éppen semmi eredményre nem tudott vergődni, már-már fel készült adni a csatát s beismereni, hogy vereséget szenvedett.

Hiába gyanusította nejét.

Egyrészt végtelen boldegsággal töltötte el ez a tudat, másrészt azonban szörnyen nyomorultnak érezte magát. Bántotta a lelkiismeret azért, hogy nejét ártatlanul gyanusította.

Csaknem bocsánatot is kért már ezért nejétől, midőn egyszerre rendkívül dolog történt.

Paróka ur egyszerre, váratlanul és egészen hirtelen nyomra jutott.

Észrevette ugyanis, hogy neje feltűnően jól érzi magát egy inci-fici joggyakornokocskas társaságában, akivel egy idő óta lépten-nyomon találkoznak. A joggyakornokocskas hévvel udvarol, ugyanarra, hogy mindannyiszor szinte kipirul belé s Parókané látható kedvteléssel nyugtatja rajta tekintetét.

Paróka ur tehát ismét figyelni kezdett és pedig kettőzött buzgalommal.

S egyre többet látott.

Egy estén együtt jöttek haza a színházból. Velük volt a gyakornokocskas is, aki midőn az utcára értek, elég vakmerő volt a vézna karját följátni Parókané asszonynak.

S Parókané elfogadta.

Sőt nemcsak hogy elfogadta, de reá támaszkodott s hozzá is simult.

Aztán suttogva beszélgettek, időnként nagyokat kaczagva. Épp úgy, ahogy a szerelmesek szoktak.

Paróka urhoz nem szólt egyikük sem. A jó ember pedig majdnem szétpukkadt mérgében s az egész uton dörmögte:

— Ah tehát mégis van valami igaz a dologban? . . . Tehát ez az? . . . Lám, melyen ostoba módon vak voltam eddig! . . .

*

Még ez estén, amint egyedül maradtak, Paróka ur így szólt nejéhez:

— Engedje meg, asszonyom, hogy megjegyezzem, hogy ön nagyon is különösen viseli magát ezzel a joggyakornokocskával szemben! . . .

Parókané mosolygott:

— Eh, ön már ismét féltékenykedik:

Paróka ur egyre erélyesebb lett:

— S nincs-e okom rá? Hisz mit engedett meg neki ma is?

— Semmi különöset!

— Sőt ellenkezőleg!

Parókané türelmetlen lett:

— Nos, hát elégedjek meg azzal, hogy én őt nagyon herczignek találok!

— De nem elégszem! . . . Elvégre is én a férje vagyok önnek sem magam, sem a világ előtt nem akarok nevetségesé válni.

Parókané felbigyesztette piros ajkacskáit.

— Vagy úgy? . . . Tehát elégedjek meg ezzel: esküszöm önnek, hogy nincs vele viszonyom!

Paróka ur vállat vont:

— Önöknél, asszonyoknál nagyon könnyen megy az eskü! . . . Majd magam fogok róla meggyőződni, hogy igazat mondott-e vagy sem?

— És a kis joggyakornokocskas sehogyszem tudta elképzelni, hogy e jelenet után következő nap reggelétől kezdve, miért találkozik ő lépten nyomon Paróka urral.

Paróka ur szemmel tartá őt a lehető leg-erélyesebben.

Szegény fiu levelet sem kaphatott, melyről Paróka urnak is ne lett volna tudomása.

Es míg a férj titkos rendőrszködött önkéntesen, csakhogy tisztába jöjjön a helyzettel, azalatt Parókané asszony háborítatlanul enyhelegetett Alfréd urral, akivel egyébként együtt főzték ki a tervet, melynek Paróka ur éles tekintete és furiangos agya daczára is — felült.

—cs.

Nyilt-tér.

Csikos és koczkás selyemszöveteket, Louisina, Foulard-Súrah-Taffeta-emkülönben Merveilleus selymeket s méterenként 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben s postabér és vámmntesen szállít **Hen neberg G.** (cs kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek, Svájcba czimzett levelekre 10 kroa bélyeg ragasztandó. 10

Felhivás.

Azon ösmeretlen egyént, ki folyó hó 15-én délután Debreczenben a vasuti pályaházban pénztárczámat megtalálta avagy egyébként eltulajdonította, felhívom, hogy a pénztárczában volt pénzkészlet megtartása mellett az ugyanott talált irományokat, melyek reá nézve különben sem képviselnek értéket, „Rosenfeld Salamon P.-Ladány“ cím alatt akár sziveségből, akár 100 frt (egyszáz forint) utánvétel mellett nekem postai uton küldje meg. P.-Ladány, 1892. augusztus 18-án.

Rosenfeld Salamon.

KÖNYVNYOMDA.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt
s 3 gyorsajtóval berendezett

➔ **LEGNAGYOBB** ➔

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

Ajánlkozik mindennemű

nyomdai munka gyors és díszes kiállítására

➔ Községi és gyámi rovatfos ívek, ➔

hivatalos nyomtatványok minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok
falragaszok, körlevelek, gyászjelentések,

LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

➔ a legjutányosabb áron ➔

állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKBEN

mindenféle díszes és egyszerű munkák
gyorsan és jutányos áron elkészítetnek.

tere, Ris
nak, Pas
ritka jó
annak, h
gyüri le
gyelmezt
kálisok n
löttség d
felett re
és magá
kézfördü
egy libe
lyére, ho
képviselő
hacsak a
akarja a
gokkal k
nár felet
tesz sem
Aki
mindig k
gel biró
zéki pár
A t
tics biza
miniszte
megkap

Kin
az ember
szes lény
künket c
vet mor
lelkünk
lakszik c
ismételjü
moljuk:
Ne
relem t
megszere
éltém s
csókja,
mi az ö
azt sen
nappal v
S
nem tud
Eg
másnap
végre á
H